

International
Dialogue for
Environmental
Action

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
TƏHSİL NAZIRLIYI

Azərbaycan RESPUBLİKASI
Ekolojiya və Tabii Səvəflər
Nazirliyi

UNDP
UNİVERSİTE KURASI

MİLYANİYETİ VƏ İKTİSADİ DƏRƏCƏLƏRİNİN
DƏYİŞİKLİYƏTİNDƏ İŞBİRİ
MƏSCİDİ

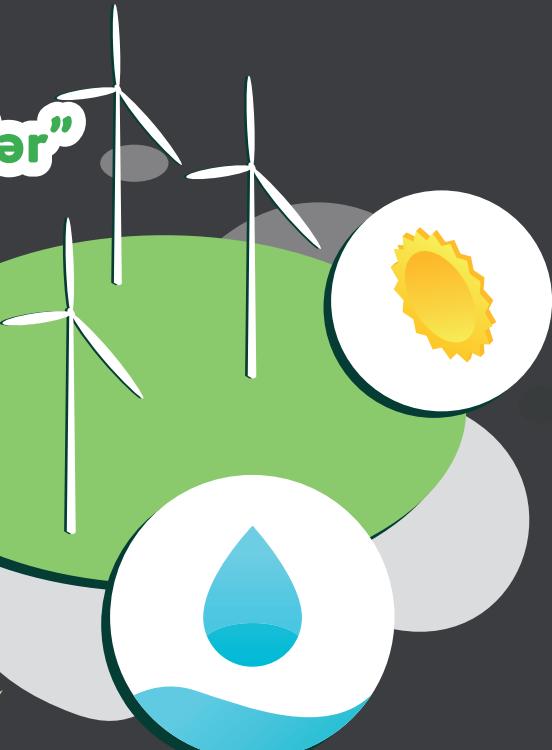
MİLYANİYETİ VƏ İKTİSADİ DƏRƏCƏLƏRİNİN
DƏYİŞİKLİYƏTİNDƏ İŞBİRİ
MƏSCİDİ

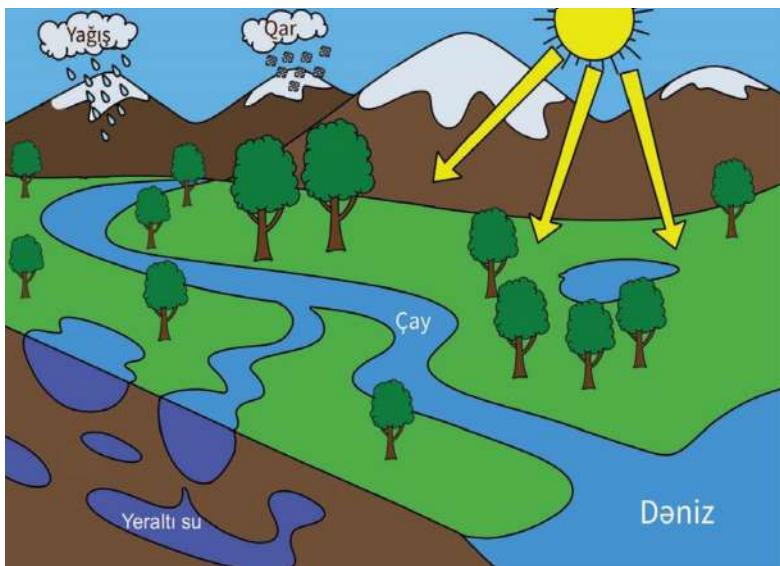

UN
DP

“İqlim Dəyişikliyi Su ilə bağlı baş verən dəyişikliklər”

III-V Sınıflar

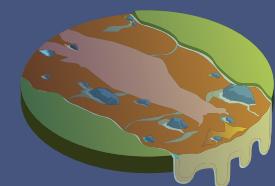
“İqlim Dəyişikliyi Su ilə bağlı baş verən dəyişikliklər”

Ümumiyyətlə, iqlim dəyişikliyi havanın temperaturunun və Yer atmosferinin dəyişməsi prosesidir. Yer kürəsindəki iqlim davamlı olaraq dəyişir, baxmaya-raq ki, bu dəyişikliklər əvvəllər daha çox təbii sə-
bəblərdən (vulkanlar, Günəş radiasiyası və s.) qaynaqlanırdı.

Alimlər hesab edirlər ki, son dövrlərdə Yer kürəsindəki iqlim dəyişikliyi texnogen xarakterlidir və artan istixana qazları səbəbindən baş verir və "istixana effekti" adlanır. Yerin atmosfer temperaturu göstəricilərinin sürətlə artması ilə əlaqədar istiləşmə müşahidə olunur, bu da bitki və heyvanlar üçün əlverişsiz mühit yaradır.

Bütün bunlar suyun miqdarının və keyfiyyətinin azalmasına səbəb olacaqdır.

Bu dəyişikliyi müşahidə edən alımlər, temperaturun artması səbəbindən qar və yağış rejiminin dəyişəcəyindən ehtiyat edirlər. Alımların fikrincə, bəzi ərazilərdə qar və yağış daha çox olacaq, bəzi ərazilərdə isə quraqlıq daha da intensivləşəcək. Bütün bunlarla yanaşı, sel, qasırga və qar uçqunları kimi təbii fəlakətlər daha tez-tez baş verə bilər. Bu həmçinin, Yer kürəsindəki buzlaqların daha sürətlə əriməsinə və nəticədə dənizlərin səviyyəsinin qalxmasına da səbəb olacaqdır.

Bunu bilmək maraqlıdır

Alımlar hesab edirlər ki, Yer kürəsinin mövcud olduğu müddətdə yeddi istiləşmə və soyuma dövrü olmuşdur. Hal-hazırda ölkəmizdə istiləşmə səbəbi ilə buzlaqların əriməsi prosesini müşahidə edirik.

Azərbaycanda çaylarda suyun miqdarının azalacağı ehtimal olunur. Bu isə kənd təsərrüfatı üçün istifadə olunan suvarma suyunun əhəmiyyətli dərəcədə azalmasına səbəb olacaqdır.

İstiləşməyə qarşı mübarizə mürəkkəb proses olsada və bütün ölkələrin birgə səylərini tələb etsə də, hər birimiz bu prosesdə iştirak edə bilərik.

- ❖ Hər zaman evdə və ya məktəbdə işıqları lazımlıqda söndürməyə çalışın. Bu, enerji istehlakını və nəticədə istixana qazı tullantılarını azaldacaqdır. Bununla yanaşı, elektrik enerjisi istehlakını mümkün qədər azaldın.
- ❖ Qış aylarında evdə daha isti paltar geyinin, bu da evi qızdırmaq üçün daha az enerji istifadə etməyə imkan verəcəkdir.
- ❖ Qısa məsafəyə getmək istəyirsinizsə, piyada getməyə çalışın və valideynlərinizdən avtomobildən istifadə etməməyi xahiş edin.
- ❖ Sudan istifadəni azaldın. Su borularından və kranlardan su sızmalarının qarşısının alınmasına diqqət yetirin.

Bunu özün et

- ❖ Müəlliminizlə birlikdə istixana qazlarının necə əmələ gəldiyini və atmosferə necə atıldığını öyrənin.
- ❖ Gündəlik həyatınızda lazımsız enerji istehlakını necə azaltmağın mümkün olması barədə düşünün və beləliklə istixana qazlarının atılmasını azaldın.
- ❖ Fikirlərinizi ailə üzvləriniz, dostlarınız, müəllimlərinizlə bölüşün və birlikdə müzakirə edin.

WWW.KURA-RIVER.ORG